

מסורת הש"ס

(א) כתובות נט. סו. ע.
נדרים פה. קדושין סג.
(ב) קדושין סג. ע"ש
(ג) י"ט סו. (ד) שם
(ה) נ"ט. (ו) מוס. סוכה
כג. ד"ה שני. (ז) נ"ט מוס.
עירובין י: ד"ה לא נשחרו.

תורה אור השלם

1. ואבלת לפני יי
אלהך במקום אשר
יבחר לשכון שמו שם
מעשר דגןך תירשך
וצבנך ויבחרת בקרך
וצבנך למען תלמד
לקראת את יי אלהיך כל
הימים: דברים יד כג

גליון הש"ס

גמ' ב"ק דאמר רב
בוקנה דבר שלא בא
לעולם. ע"י כ"ן פוסק דף
ל"א: שם אצטרך קרא
למשיך מלפני דבנן.
וכי' בימיה פג ע"כ ו"ע
לפון טלטול הוי"ל למימר
מתקן דרבנן: רש"י ד"ה
ורב הונא כרב ב"י זה
לפעולה מדורו וכו'. ע"י
משנות חיי' סימן נ"ד דף
נ"ג:

הגהות הב"ח

(א) גמ' שמה תעדיף. נ"ב
ועמ"ש בקדושין דף סג.
(ב) תוס' ד"ה קנייה וכו'
מקודשת ל' לאחר י' וכו':
(ג) בא"ד בנספא אוקי
בדאיתא בסוף פ"ק
קדושין: (ד) בא"ד וסתר
שנקרע לא מהי ל"כע ואם
אמר מעבשיו ולא אמר
ולאחר שלשים מהני
לכ"ע כבולא אבל אם
אמר מעבשיו ולאחר שלשים
וכי' שטר הנאכל ונקרע
לכ"ל: (ה) בא"ד וסתר
בסוף שלשים חזרה לאנס:

קונס שאני עושה לפי. אשה שאמרה לבעלה מה שאני עושה מלאכה
יהא אסור לפיך בקונס: אינו צריך להפיר. דכיון דקא משעבדא ליה
למעשה ידיה לא מציא נדרה: שמה עעדיף עליו כו'. דתמן (כתובות
דף סד:) מה היא עושה לו משקל ה' סלעים שתי כו' וטפי לא משעבדא
ליה ואהעדרה חייל נדר ואע"ג דעדיין
לא נעשית המלאכה: ופליגא דרז

נחמן. הא דאוקימנא דל"רע אין אדם
מקנה דבר שלא בא לעולם: רז הונא
כרב. כלומר מרז שהוא רביה קבלה
ורז מרזי ינאי וכן כולם. וזה למעלה
מדורו של זה היה: המוכר פירות דקל.
בזמנות הגשמים: עד שלא באו לעולם.
אם כן לחזור בו קודם שיהיו
האילנות מוציין יכול לחזור בו:
משבאו לעולם אין יכול לחזור בו. דכי
אזכר חיל זכינו. אלמא אדם מקנה דבר
שלא בא לעולם: האומר לחבירו.
קודם שקנה את השדה: קנה. והוא
מתנה. אלמא מרז שמיש ליה: נגה
ליה. שמה יותר מומנו: ועינייהו.
ואע"ג דאכתי לא אמו: למען סלמד.
גבי תרומה ומעשרות כתיב ואכלת
לפני ה' וגו': כל הימים אלו יו"ט
ושבתות. הו' למד להזהר שלא יבטל
עונג שבת בשביל תיקון הטעל: למאי
לנפסא. ומה אהא קרא לאזורי:
אי נימא עשורי בשבא ומיכל
ואצטרך לאשמעינן דאע"ג דשבת
הוא מתקן פשיטא וכי אצטרך קרא
למישרי טלטול דרבנן הפרשת
מעשרות בשבת אינה אלא משום שבות
דמנן אלו הן משום שבות לא מגביהין
תרומות ומעשרות במסכת ביצה
(דף לו:) והיה אסור לן קרא טלטול
בעלמא דאצטרך למשייהו הכא:
אלא

שלשים יום מקודשת לשני לא בא אחר וקדשה בתוך שלשים מהו רז ושמואל דאמרי תרומהו מקודשת אע"פ שנתאכלו וכו' (דף נ"ב:)
נמי גבי לאחר שמתגיירי לוכא מעבשיו וכן גבי פירות ערוגה לקמן ואר"ת דהא אצטרך מעבשיו משום דסתם קנין שדה הוא בחליפין
או בשטר ובחוקה דכסף אין קונה במקום שבותין שטר אם לא שפירש בדיקה איך (דף נ"ב:) ובמקומו
של רב היו כותבין את השטר ובכמה מקומות מצינו בהש"ס שלא היו קונין בכסף כדאמר בחוקת הבתים (ב"ב דף נ"ד:) עובד כוכבים מבי
זוהי לידה איסתליק ליה ישראל לא קני עד דמטי שטרא לידה ובפ"ק דב"מ (דף נ"ט:) מכדי האי גזרא בנאי קני ליה בזהאי שטרא האי שטרא
הקסא בעלמא ולהכי צריך מעבשיו דאפילו בדבר שכל לעולם אי ארמי קונה או בחליפין לאחר י' ולא אחר מעבשיו לאחר י' קנה הואיל
ובשעה שיש לקנין לחול דהיינו לאחר י' כבר פסקה החוקה או החזר הסודר כדאמרין בהאשה שנפלו (כתובות דף פ"ב:) משוך פרה זו ולא
תהא קנייה לך עד אחר י' לא קנה כי לא אחר מעבשיו לפי שבשעת הקנין כבר פסקה המשיכה וכן כשקנה בשטר צריך מעבשיו שאפילו יהיה
נקרע השטר או נאבד קנה דאי לא אחר מעבשיו ונקרע בתוך כך או אבד לא קנה כיון דבשעת קנין אין כאן שטר כדאמר למ"ד דמקודשת
ומגורשת לכשיצא דאם נקרע או אבד הגט אינה מגורשת אבל גבי אחר שמתגיירי א"כ מעבשיו דסתם קדושין בכסף הם דאפילו נתחללו
המעומת חשוב כל שעה כאילו הם צעין שהמעומת נשאר אלא המקנה ואם לא נעשה הקנין היה מוטל עליו להחזירם וחשוב כאילו הם צעין לשם
קדושין דלאו למלוה דמי ולא לפקדון כדאמר בהאומר (קדושין דף נ"ט:) ובפירות ערוגה נמי לא צעי מעבשיו לפי שאמירתו לגבוה כמסירתו
להדין דמי וחשוב כאילו מוסרם ליד הקונה לעמוד בידו ולקנות בשבטו אע"ג דרב מספקא ליה (ס"ט:) במעבשיו ולאחר שלשים שלשים
יום אי תנאה היו או חזרה היה מ"מ מהני הכא בשדה מעבשיו דהאכא פשיטא דלא חזרה היו דוראי בדבר להקנות עכשיו יש להספקא
כשאמר ולאחר שלשים שחזר ממה שאמר בתחלה מעבשיו אבל בדבר שאין בידו להקנות עכשיו כי הכא כשאומר לכשאקנהה אין זה חזרה אלא
דאי אפשר לו בע"א ועוד דהאכא שאמר מעבשיו לבסוף אין שייך להסתפק כלל וא"ת כיון דמעבשיו ולאחר שלשים היו או תנאה או חזרה הא
דא"ר יוחנן ב"ר האשה שנפלו (כתובות פ"ב:) משוך פרה זו ולא תהא קנייה לך עד לאחר י' יום קנה ומוקי לה דאמר מעבשיו אפי' עומדת
באגס אי חזרה היא אמאי קנה ואי תנאה היא ונגמרה הקנין מעבשיו למה לי עומדת באגס אפי' ברה"ר או ברשות מקנה נמי ובהכותב (ס"ט:)
פ"ה משמע דדוקא נקט אגס שראוי למשיכה ואר"י דלא קשה מידי דר' יוחנן לנעמיה דאית ליה בהאומר (קדושין פ"ב:) דמעבשיו ולאחר י' לא היו
לא תנאה ולא חזרה אלא ה"ק דמעבשיו יתחיל הקנין ולאחר י' יגמור ולהכי צעין שפירש אומר שקרע אע"ג דרב מספקא ליה (ס"ט:) במעבשיו ולאחר שלשים שלשים
הקנין ודין קנין אחר מעבשיו פרי' דהכי היו דבכסף אפילו אינו צעין ובשטר כשהוא צעין בנדרות קונה בכסף י' קני לא מעבשיו בל"ע גבי
משיכה וחוקה וחליפין ושטר שנקרע לא מהני ל"כע (י') ואף דאם אחר מעבשיו ולאחר י' מהני ל"כע שטר הנאבד וחוקה וחליפין לא מהני
לקנות לגמרי לרבי יוחנן כיון דבשעת גמר הקנין אין שטר וחוקה וחליפין אבל משיכה קונה מעבשיו ולאחר י' כיון דבכסף ל' הפרה עומדת
באגס שהוא מקום הראוי לקנין דע"י תחלת משיכה שהותחל קנין נעשה האגס רשותו והי' לה משיכה אריכתא ואפילו יתה מן האגס תוך ל'
או אפילו משכה המקנה לחצרו ושוב (ט') בתוך שלשים חזרה לאגס קני ולרז דמספקא ליה אי חזרה היא לא מהני מידי מה שעומדת באגס
ולשמואל דפשיטא ליה דתנאה היא בכולהו קני כיון שלא חזר בו תוך הזמן וא"ת ואמאי לא קני לר' יוחנן פרה אפילו ברה"ר או ברשות המקנה
כמו שקנה קרקע במהיום ולאחר דקני מהיום גוף ולאחר מיתה פירות ושמה במהיום ולאחר מיתה משמע טפי שרואה להקנות גוף מהיום
ומסתברא דכיון דאמר לאחר מיתה דלהצריח נכסים משארי יורשתי קאמי ויורשתי ליה לגוף מהשתא. ר"י: ב"מ י"ב בנאה דפרי' אר"י
דמשל אריס הו' שהיה נותן לרבי ינאי דאי משל רבי ינאי לא חשוב דבר שלא בא לעולם ואפילו הו' מחזירי חיי' שצידו למלוה כדמוכח
בהאומר בקדושין (דף ס"ב:) וס"ה ולא מסתבר לומר דלא חשיב הכא בידו לפי שהיה רחוק מהם דאין נראה לחלק בין קרוב בין רחוק:

לחזור אחר שכל לעולם (ב"מ ס"ט:) משבאו לעולם אין יכול לחזור בו. דקסבר אדם מקנה דבר שלא בא לעולם בשעת המכר. שיהיה המכר חל לכשיצא לעולם (ס"ט:) אף משבאו לעולם כו'.
כל לעולם (ס"ט:) דאי שמיט ואכיל לא מפקינן מיניה. שהרי כל זמן שלא חזר ממל על אכילתו ואע"פ שבעת שכל היה יודע שיוכל לחזור ממילה היא (ס"ט:) לכשאקנהה קנייה לך מעבשיו. ששאקנהה לא אוכל לחזור
כי. קנה. אם יקנה ואין יכול לחזור כשלקנה (ב"מ ס"ט:)

האשה רבה פרק עשירי יבמות

צג.

אין צריך להפיר. במעלה לה מזונות ומעה כסף איירי ולכן אין
צריך להפיר שהמומר הכל שלו והעדפה שעי' הדחק נמי סבר
דהויא לבעל אבל אין לומר דאין צריך להפיר משום דקסבר אין אדם
מקדש דבר שלא בא לעולם דא"כ אמאי נקט שאני עושה לפיך ליתני
המקדש מעשה ידיו של עצמו:
רבי עקיבא אומר יפיר. דקסבר
העדפה שעל ידי הדחק לאשה

כדאמר צריש מציאת האשה (כתובות
סו. וס"ה) וא"ת והיאך יכול להפיר והא
אין זה דבר צדינו לצינה וי"ל דחשיב
נמי צינו לצינה לפי שאין יכול לזוהר
וליקח צנמצוס חל הרואי לו ליקח א"כ
גם חלקה משועבד לו שילקח צנצ
קרקע והוא אוכל פירות וא"כ
היאך יכולה להדירו כיון דמשועבדת לו
וי"ל דוקא צעיקר מעשה ידיה אלממה
לשיעבודיה דבעל שהם לגמרי שלו אבל
הכא דאין לו אלא פירות לא אלממה:
יתקדשו ידי צעוישיו. להקדיש
שעשאו אצל אין לפי
לעושיהן היינו למלאכתם דא"כ הו'
ליה למימר למעשיהן כדאמר בסוף
פ"ק דנדרים (דף י"ג:) ידי למעשיהם:
ורב נחמן אמר אף משבאו צעוים
וכו'. סברת רז הונא הפוכה מדרי
נחמן לענין דבר שלא בא לעולם דכפי'
בפ"ק דכתובות (דף י' : ד"ה המוכה) ובסוף
פ"ק דגיטין (דף י' : ד"ה וס"ה)
קנייה דף מעבשיו קנה. וקשה
לר"י למה צריך מעבשיו
דכיון דאית ליה אדם מקנה דבר שלא
בא לעולם כאילו בא לעולם ובדבר
שלא לעולם א"כ מעבשיו כדאמרין
בפרק האומר בקדושין (דף נ"ט:) גבי
האומר לאשה הרי את מקודשת
לאחר י' יום ובא אחר וקדשה בתוך

שלשים יום מקודשת לשני לא בא אחר וקדשה בתוך שלשים מהו רז ושמואל דאמרי תרומהו מקודשת אע"פ שנתאכלו וכו' (דף נ"ב:)
נמי גבי לאחר שמתגיירי לוכא מעבשיו וכן גבי פירות ערוגה לקמן ואר"ת דהא אצטרך מעבשיו משום דסתם קנין שדה הוא בחליפין
או בשטר ובחוקה דכסף אין קונה במקום שבותין שטר אם לא שפירש בדיקה איך (דף נ"ב:) ובמקומו
של רב היו כותבין את השטר ובכמה מקומות מצינו בהש"ס שלא היו קונין בכסף כדאמר בחוקת הבתים (ב"ב דף נ"ד:) עובד כוכבים מבי
זוהי לידה איסתליק ליה ישראל לא קני עד דמטי שטרא לידה ובפ"ק דב"מ (דף נ"ט:) מכדי האי גזרא בנאי קני ליה בזהאי שטרא האי שטרא
הקסא בעלמא ולהכי צריך מעבשיו דאפילו בדבר שכל לעולם אי ארמי קונה או בחליפין לאחר י' ולא אחר מעבשיו לאחר י' קנה הואיל
ובשעה שיש לקנין לחול דהיינו לאחר י' כבר פסקה החוקה או החזר הסודר כדאמרין בהאשה שנפלו (כתובות דף פ"ב:) משוך פרה זו ולא
תהא קנייה לך עד אחר י' לא קנה כי לא אחר מעבשיו לפי שבשעת הקנין כבר פסקה המשיכה וכן כשקנה בשטר צריך מעבשיו שאפילו יהיה
נקרע השטר או נאבד קנה דאי לא אחר מעבשיו ונקרע בתוך כך או אבד לא קנה כיון דבשעת קנין אין כאן שטר כדאמר למ"ד דמקודשת
ומגורשת לכשיצא דאם נקרע או אבד הגט אינה מגורשת אבל גבי אחר שמתגיירי א"כ מעבשיו דסתם קדושין בכסף הם דאפילו נתחללו
המעומת חשוב כל שעה כאילו הם צעין שהמעומת נשאר אלא המקנה ואם לא נעשה הקנין היה מוטל עליו להחזירם וחשוב כאילו הם צעין לשם
קדושין דלאו למלוה דמי ולא לפקדון כדאמר בהאומר (קדושין דף נ"ט:) ובפירות ערוגה נמי לא צעי מעבשיו לפי שאמירתו לגבוה כמסירתו
להדין דמי וחשוב כאילו מוסרם ליד הקונה לעמוד בידו ולקנות בשבטו אע"ג דרב מספקא ליה (ס"ט:) במעבשיו ולאחר שלשים שלשים
יום אי תנאה היו או חזרה היה מ"מ מהני הכא בשדה מעבשיו דהאכא פשיטא דלא חזרה היו דוראי בדבר להקנות עכשיו יש להספקא
כשאמר ולאחר שלשים שחזר ממה שאמר בתחלה מעבשיו אבל בדבר שאין בידו להקנות עכשיו כי הכא כשאומר לכשאקנהה אין זה חזרה אלא
דאי אפשר לו בע"א ועוד דהאכא שאמר מעבשיו לבסוף אין שייך להסתפק כלל וא"ת כיון דמעבשיו ולאחר שלשים היו או תנאה או חזרה הא
דא"ר יוחנן ב"ר האשה שנפלו (כתובות פ"ב:) משוך פרה זו ולא תהא קנייה לך עד לאחר י' יום קנה ומוקי לה דאמר מעבשיו אפי' עומדת
באגס אי חזרה היא אמאי קנה ואי תנאה היא ונגמרה הקנין מעבשיו למה לי עומדת באגס אפי' ברה"ר או ברשות מקנה נמי ובהכותב (ס"ט:)
פ"ה משמע דדוקא נקט אגס שראוי למשיכה ואר"י דלא קשה מידי דר' יוחנן לנעמיה דאית ליה בהאומר (קדושין פ"ב:) דמעבשיו ולאחר י' לא היו
לא תנאה ולא חזרה אלא ה"ק דמעבשיו יתחיל הקנין ולאחר י' יגמור ולהכי צעין שפירש אומר שקרע אע"ג דרב מספקא ליה (ס"ט:) במעבשיו ולאחר שלשים שלשים
הקנין ודין קנין אחר מעבשיו פרי' דהכי היו דבכסף אפילו אינו צעין ובשטר כשהוא צעין בנדרות קונה בכסף י' קני לא מעבשיו בל"ע גבי
משיכה וחוקה וחליפין ושטר שנקרע לא מהני ל"כע (י') ואף דאם אחר מעבשיו ולאחר י' מהני ל"כע שטר הנאבד וחוקה וחליפין לא מהני
לקנות לגמרי לרבי יוחנן כיון דבשעת גמר הקנין אין שטר וחוקה וחליפין אבל משיכה קונה מעבשיו ולאחר י' כיון דבכסף ל' הפרה עומדת
באגס שהוא מקום הראוי לקנין דע"י תחלת משיכה שהותחל קנין נעשה האגס רשותו והי' לה משיכה אריכתא ואפילו יתה מן האגס תוך ל'
או אפילו משכה המקנה לחצרו ושוב (ט') בתוך שלשים חזרה לאגס קני ולרז דמספקא ליה אי חזרה היא לא מהני מידי מה שעומדת באגס
ולשמואל דפשיטא ליה דתנאה היא בכולהו קני כיון שלא חזר בו תוך הזמן וא"ת ואמאי לא קני לר' יוחנן פרה אפילו ברה"ר או ברשות המקנה
כמו שקנה קרקע במהיום ולאחר דקני מהיום גוף ולאחר מיתה פירות ושמה במהיום ולאחר מיתה משמע טפי שרואה להקנות גוף מהיום
ומסתברא דכיון דאמר לאחר מיתה דלהצריח נכסים משארי יורשתי קאמי ויורשתי ליה לגוף מהשתא. ר"י: ב"מ י"ב בנאה דפרי' אר"י
דמשל אריס הו' שהיה נותן לרבי ינאי דאי משל רבי ינאי לא חשוב דבר שלא בא לעולם ואפילו הו' מחזירי חיי' שצידו למלוה כדמוכח
בהאומר בקדושין (דף ס"ב:) וס"ה ולא מסתבר לומר דלא חשיב הכא בידו לפי שהיה רחוק מהם דאין נראה לחלק בין קרוב בין רחוק:

לחזור אחר שכל לעולם (ב"מ ס"ט:) משבאו לעולם אין יכול לחזור בו. דקסבר אדם מקנה דבר שלא בא לעולם בשעת המכר. שיהיה המכר חל לכשיצא לעולם (ס"ט:) אף משבאו לעולם כו'.
כל לעולם (ס"ט:) דאי שמיט ואכיל לא מפקינן מיניה. שהרי כל זמן שלא חזר ממל על אכילתו ואע"פ שבעת שכל היה יודע שיוכל לחזור ממילה היא (ס"ט:) לכשאקנהה קנייה לך מעבשיו. ששאקנהה לא אוכל לחזור
כי. קנה. אם יקנה ואין יכול לחזור כשלקנה (ב"מ ס"ט:)

עין משפט
גר מצוה

נה א ב מיי פ"ב מהל'
נדרים הלכה י סמג
לחין נרנב טו"ע י"ד
סימן נלד סעף עא
וטו"ע אה"ע סימן פא
סעף ב:
נו ג ד מיי פ"ב מהל'
מכירה הלכה ב סמג
ע"ש מב טו"ע ח"מ סימן
רע סעף ד:

תוספות ישנים

א"ל שפיר עבדת וכו' אלו
כתובות וימים טובים.
דמשום דכיוצא שם שפיר
עליהם ונאף שלא בלא
לעולם וזמנה דהיי מיתי
מהאי קרא דאדם מקנה
דבר שלא בא לעולם הלא
מסבא לא שמעין אלא
בשבת ויום טוב ומאן דאית
ליה אדם מקנה חיל ליה
בכל ענין וגם קשה דבכל
אדם מקנה דאמרין
אדם מקנה לא שמעט שיהא
מלאווי דלי הוה
דאורייתא לית מאן דפליג
וי"ל דאין המלמד מצא
קרא לומר דשפיר עבד
שפיר עד שלא בא לעולם
דשפיר ליה ל' ינאי
דאדם מקנה וזמנה לא
הולך לשאול אי שפיר עבד
אכן שאל ל' חילאי אי שפיר
עבד שפיר שלא מן
המקור שהרי לא היה אלא
והשכי לו שפיר עבדת
משום כבוד שבת ומייתי
קרא דכתיב כל הימים אלו
בשבות וימים טובים:

מוסף רש"י

קונס שאני עושה
לפיר. מה שאני עושה
יהיה קונס לפיך. יהי ענין
כקדש מליהנות לו
(כתובות נט. וכו"י) שם סו.
וקדושין (סו.) אין צריך
להפיר. מר זה שאין זה
כה להקדיש לפי שהוא שני
אלו (כתובות נט.) אין בעלה
צריך להפיר שאין נדרה חל
כה להקדיש לפי שהוא שני
אלו (כתובות נט.) אין בעלה
כל כמיהא לאפקועי לבעל
מה דזכי ליה לתנאה (נדרים
פ"ה) ואפילו לשמה מעדיף
נמי לא מיישין דאי משתא
נמי לבעל הוא (כתובות
סו.) שמה תעדיף עליו
יותר מן הראוי לו. שמה
תעדיף על מעשה ידיה
יותר מן הראוי לו ויותר
ממה שהיא חייבת לעשות
לו ובכתובות (ס"ד:) אמרין
מה היא עושה לו משקל ה'
סלעים שמי בידיה שכן
עשר סלעים בגלגל. ולפי
אמאי העדפה קדשה אע"ג
דלא באה לעולם בשעת
הנדר (קדושין ס"ה:) דמותר
זה אינו שלו ויכולה
להקדישו (כתובות ס"ה:)
והעדפה דדה הוא וחיל
עלה קונס (ס"ה:)
יקדשו ידי לעושיהם.
למי שבראם. ומיהו ממדי
דמשתעבדי דיה לבעל לא
מלי לאפקועיהו (קדושין
ס"ה:) המוכר פירות דקל
לחבירו. קודם שמתנו
פירותיו. עד שלא באו
לעולם יכול לחזור בו.
אם כן לחזור בו קודם
שמתנו פירותיו חזר אפילו
כל לעולם. הני מילי שכל
דאין אדם מקנה דבר שלא
בא לעולם. הני מילי שכל
ששאקנהה לא אוכל לחזור